

ΤΜ
ΧΠ
ΠΑ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Newsletter

Ιούλιος-Αύγουστος 2022 | τ. 59

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Επιμέλεια Έκδοσης: Δρ. Πρόδρομος Μαρδάκης, Υπεύθυνος Έκδοσης: Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος, Πρόεδρος ΤΜΧΠΠΑ

ΕΝΤΟΣ

- 1 Editorial
- 2 Νέος Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Τμήματός μας
- 2 5ο διεθνές Συνέδριο Changing Cities
- 3 Διαδικτυακό μάθημα – θερινό σχολείο από το Erasmus+
- 3 Νέα του AESOP
- 4 Λοιπή επιστημονική δραστηριότητα
- 4 Συγκροτήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας
- 7 AD Scientific Index - World Top 100 Scientists 2022
- 7 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας

Waste-to-energy CHP Amager Bakke στην Κοπεγχάγη. Χωρίς να ρυπαίνει την ατμόσφαιρα, η συγκεκριμένη μονάδα καίει το 25% των απορριμμάτων της πόλης που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν και χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρισμού και θέρμανσης για τα νοικοκυριά με χαμηλό κόστος.

EDITORIAL

ΚΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ.

Οι νέες προκλήσεις των ελληνικών πόλεων

της Άσπας Γοσποδίνη*

Οι παρεμβάσεις του ανθρώπου στη φύση, οι οποίες συνδέονται με τις παραγωγικές δραστηριότητες του σε πολλούς τομείς, έχουν αδιαμφισβήτητα συμβάλλει στην αλλαγή του κλίματος παγκοσμίως. Ο όρος **«κλιματική αλλαγή»** συνδέεται με φαινόμενα που παρατηρούνται παγκοσμίως τις τελευταίες τρεις δεκαετίες:

- **Το φαινόμενο του «θερμοκηπίου».** Η βιομηχανική δραστηριότητα, οι μετακινήσεις ανθρώπων και οι μεταφορές προϊόντων διεθνώς με συμβατικά μέσα (αυτοκίνητο, πλοίο, αεροπλάνο) που χρησιμοποιούν ως καύσιμη ύλη παράγωγα του πετρελαίου, εκπέμπουν στην ατμόσφαιρα αέρια όπως το διοξείδιο του άνθρακα ή το μεθάνιο. Η Γη δεν είχε ποτέ τόσο υψηλές συγκεντρώσεις των συγκεκριμένων αερίων στην ατμόσφαιρα τα τελευταία 3,5 εκατομμύρια χρόνια. Όσο περισσότερο συσσωρεύονται τα αέρια του διοξειδίου του άνθρακα ή του μεθανίου στην ατμόσφαιρα, τόσο περισσότερη ακτινοβολία η οποία εκπέμπεται από τη Γη εγκλωβίζεται στην ατμόσφαιρα, με αποτέλεσμα την αύξηση της θερμοκρασίας.

- **Η «υπερθέρμανση» του πλανήτη.** Τα τελευταία 150 χρόνια, έχει παρατηρηθεί σταδιακή άνοδος της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη. Αυτό τεκμηριώνεται και από το λιώσιμο των πάγων στους πόλους της γης, και ενέχει κινδύνους από την άνοδο της στάθμης των θαλασσών.

(συνέχεια στην 7^η σελίδα)

Νέος Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Τμήματός μας

Στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Ιουνίου για την ανάδειξη Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας εξελέγησαν:

Πρόεδρος του Τμήματος, ο Αν. Καθηγητής **Μάριος Χαινταρλής**.

Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος, η Καθηγήτρια **Όλγα Χριστοπούλου**.

Το 5ο διεθνές Συνέδριο Changing Cities ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία.

Το 5ο διεθνές Συνέδριο **Changing Cities V: Spatial, Design, Landscape and Socio-economic dimensions, Corfu 20-25 June 2022**, ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Το συνέδριο συνδιοργανώθηκε με το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ιστορίας. **Συμμετείχαν 12 Κεντρικοί Ομιλητές και 270 σύνεδροι από την Ελλάδα, την Ευρώπη και όλο τον κόσμο.** Στους κεντρικούς ομιλητές περιλαμβάνονται ο Πρόεδρος του AESOP Prof. Maros Finka, ο Prof. Em. Spiros Pollalis, School of Design Technology and Management, Harvard University, η Prof. Izabela Mironowicz, ο Prof. Achille Ippolito, η Prof. Marichela Sepe, Prof. Diana Babalis, ο Ομοτ. Καθ. Κωνσταντίνος Μωραϊτης, η Ομοτ. Καθ. Λίλα Λεοντίδου, η Ομοτ. Καθ. Σοφία Αυγερινού-Κολώνια, η Ομοτ. Ελένη Μαιστρου, ο Καθ. Πάρις Τσάρτας, τ. Πρύτανης Παν. Αιγαίου, ο Καθ. Γεώργιος Πανέτσος, ο Καθ. Κωνσταντίνος Σερράος, η Καθ. Στέλλα Κυβέλλου-Χιωτίνη, η Καθ. Ρόιδω Μητούλα, η Καθ. Άλκισις Ρόδη.

Στο προβληματικό περιβάλλον με την

πανδημική κρίση ακόμη σε εξέλιξη, και την ενεργειακή κρίση και κρίση ακρίβειας, η ευρεία συμμετοχή Ελλήνων και ξένων καθηγητών και ερευνητών στο συνέδριο μας σε ποσοστό 60% και 40% αντιστοίχως, έδειξε ακόμη μία φορά ότι **η σειρά συνεδρίων Changing Cities είναι πραγματικά διεθνής, και αποτελεί ανθεκτικό ακαδημαϊκό θεσμό με μεγάλη αποδοχή από τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα.**

Την Τελετή Έναρξης των εργασιών του συνεδρίου στο ιστορικό κτήριο της Ιονίου Ακαδημίας, χαιρέτησαν ο **Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Μανώλης Κουτουλάκης**, ο **Γενικός Γραμματέας του ΥΠΕΝ Καθ. Θύμιος Μπακογιάννης**, η **Δήμαρχος Κέρκυρας κα Μερόπη Υδραίου**, ο **Δήμαρχος Καισαριανής κ. Βοσκόπουλος**, ο **Κοσμήτορας της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου Καθ. Αθανάσιος Ευσταθίου**, και η **Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου Καθ. Σοφία Λαίου**.

Το επόμενο 6ο διεθνές συνέδριο Changing Cities θα διεξαχθεί σε 2 χρόνια, τον Ιούνιο του 2024, πιθανόν στην Ρόδο σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει ακόμη ένα επιτυχές ακαδημαϊκό γεγονός.

Τελετή Έναρξης Εργασιών του συνεδρίου: Ο Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Μανώλης Κουτουλάκης, χαιρετίζει το ακροατήριο.

Τελετή Έναρξης Εργασιών του συνεδρίου: Ο Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Μανώλης Κουτουλάκης, και η Δήμαρχος Κέρκυρας κα Μερóπη Υδραίου.

Roundtable Discussion on "How can we plan for unexpected crisis?", Καθ. Γ. Πανέτσος, Καθ. Άσπα Γοσποδίνη, Ομοτ. Καθ. Λίλα Λεοντίδου, Prof. Maros Finka, President of AESOP.

Ολοκλήρωση διαδικτυακού ασύγχρονου μαθήματος « Sustainable development in peripheral rural areas in the EU» και διοργάνωση θερινού σχολείου στην Πίνδο στο πλαίσιο του Erasmus+

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το ασύγχρονο μάθημα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+: RuR'UP : "Innovative education

for sustainable development in peripheral rural areas", στο οποίο leader partner είναι το **Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου**. Στην ομάδα των 50 ευρωπαϊών φοιτητών που το παρακολούθησαν ήταν και 12 από την Ελλάδα, οι οποίοι φοιτούν σε Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του ΑΠΘ και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ).

Τον Ιούλιο διοργανώνεται και το θερινό σχολείο στην Πίνδο, 17-23/7, το οποίο θα παρακολουθήσουν 30 φοιτητές από τα συμπράττοντα στο πρόγραμμα Πανεπιστήμια και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Γαλλίας, Ιρλανδίας, Φιλανδίας, Ρουμανίας, Κροατίας και Βουλγαρίας. Ανάμεσα σε αυτούς επιλέχθηκαν και 6 Έλληνες φοιτητές, οι οποίοι θα παρακολουθήσουν διαλέξεις και ειδικά εργαστήρια γνώσης στο πεδίο της Πίνδου σχετικά με καινοτόμες λύσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιφερειακών αγροτικών περιοχών και θα συμμετέχουν σε επισκέψεις πεδίου και συναντήσεις με τοπικούς παραγωγικούς και αναπτυξιακούς φορείς .

Νέα του AESOP

Η προθεσμία για την εγγραφή στο Ετήσιο Συνέδριο του AESOP είναι η Παρασκευή 8 Ιουλίου 2022. Υπενθυμίζεται ότι θα υπάρχει ένα σημαντικό, και πολύ ενδιαφέρον, τμήμα του Συνεδρίου που θα είναι μόνο διαδικτυακό με κόστος εγγραφής 80 ευρώ και (συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών ομιλητών) 100 ευρώ. Η εγγραφή στο διαδικτυακό τμήμα θα είναι ανοικτή μέχρι και την τελευταία ημέρα του Συνεδρίου.

Το θέμα του Συνεδρίου είναι «Space for Species: Redefining Spatial Justice» και θα πραγματοποιηθεί στο Tartu της Εσθονίας στις 25-29 Ιουλίου 2022. Θα είναι το πρώτο διάζωσης συνέδριο του AESOP μετά το 2019.

Για περισσότερες πληροφορίες:
<https://aesop2022.publicon.ee/en/>

Λοιπή επιστημονική δραστηριότητα

Ο ομότιμος καθηγητής **Παντελής Σκάγιαννης** πρόκειται να μεταβεί στη Φερράρα της Ιταλίας προκειμένου να εξετάσει 6 διδακτορικές διατριβές που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος International Doctorate In Architecture and Urban Planning που «τρέχει» το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου της Φερράρα, και το Πανεπιστήμιο Polis (Τίρανα).

***

Ο συνάδελφος **Αλέξης Δέφνερ** συμμετείχε (μετά από κλειστή πρόσκληση) στο Athens Urban Age Forum *Liveable cities in the 21st century* την Πέμπτη 16/6 στο Σεράφειο Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Το Εργαστήριο αυτό σηματοδότησε την ολοκλήρωση της διετούς Athens Urban Age Task Force που οργανώθηκε από το London School of Economics and Political Science, το Alfred Herrhausen Gesellschaft και τον Δήμο Αθηναίων.

Συγκροτήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας

Συγκροτήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας, καθώς ορίστηκαν τα 22 μέλη και οι αναπληρωτές τους, που αποτελούν τη σύνθεση του ανώτατου γνωμοδοτικού οργάνου προς την πολιτεία για την εφαρμογή και διαμόρφωση της χωροταξικής πολιτικής της χώρας.

Με μπλε γράμματα φαίνονται όσοι είναι μέλη του Τμήματός μας

Στη σύνθεση του νέου Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας, όπως έχει νομοθετηθεί,

εκπροσωπούνται οι παραγωγικοί, ακαδημαϊκοί, επιστημονικοί, επαγγελματικοί φορείς η αυτοδιοίκηση και περιβαλλοντικές οργανώσεις ενώ πρόεδρος ορίζεται ο **Χάρης Κοκκώσης** ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. **Δεν συμμετέχει εκπρόσωπος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ)**. Συμμετέχουν τρεις πρώην γενικοί και ειδικοί γραμματείς του ΥΠΕΝ, η **Μαργαρίτα Καραβασίλη**, **Μάρω Ευαγγελίδου** και **Χριστίνα Μπαριτάκη**, ως εκπρόσωποι φορέων. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η **εκπροσώπηση της Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων**.

Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας επιτελεί σημαντικό ρόλο για την προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και την προώθηση έργων και επενδύσεων. Τροφοδοτεί τον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση και γνωμοδοτεί για όλα τα θέματα της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής, τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, όπως για τις ΑΠΕ, Τουρισμό κλπ και τον χωροταξικό σχεδιασμό σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Τα 22 μέλη και οι αναπληρωτές τους

Σύμφωνα με απόφαση του αρμόδιου υφυπουργού ΠΕΝ **Νίκου Ταγαρά** το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας συγκροτείται ως εξής:

1. **Χάρης Κοκκώσης** του Γεωργίου, Ομότιμος Καθηγητής Πολεοδομίας – Χωροταξίας στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ως Πρόεδρος, με Αναπληρώτρια Πρόεδρο την **Στρατηγέα Αναστασία** του Σπυρίδωνος Καθηγήτρια Τομέα Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ).

2. **Κιάνας Στέργιος** του Μενελάου, Αντιπεριφερειάρχης Ψηφιακής Μετάβασης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της

Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με αναπληρωτή τον **Γιούτικα Κωνσταντίνο** του Νικολάου Αντιπεριφερειάρχη Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ως εκπρόσωποι της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ).

3. **Κουκοδήμος Κωνσταντίνος** του Γεωργίου Δήμαρχος Κατερίνης και Πρόεδρος Επιτροπής Χωροταξίας, Υποδομών και Δικτύων της ΚΕΔΕ, με αναπληρωτή τον **Παπαναστασίου Γεώργιο** του Παντελή Δήμαρχο Αγρινίου και Πρόεδρο Επιτροπής Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Διαχείρισης Απορριμμάτων της ΚΕΔΕ, ως εκπρόσωποι της Κεντρικής Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ).

4. **Παπαγεωργίου Μαριλένα** του Βασιλείου Επίκουρη Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιβαλλοντικής Ανάπτυξης, με αναπληρώτρια την **Αντωνίου Ευτυχία** του Βασιλείου, Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιβαλλοντικής Ανάπτυξης, ως εκπρόσωποι του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ).

5. **Γκούτης Διονύσιος** του Κωνσταντίνου Γεωλόγος, μέλος του Δ.Σ. του Επιμελητηρίου, με αναπληρώτρια την **Μπαριτάκη Χριστίνα** του Γεωργίου ΠΕ Γεωτεχνικών -Γεωπόνο, πρώην Γενική Γραμματέα Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ και μέλος του Επιμελητηρίου, ως εκπρόσωποι του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤΕΕ).

6. **Πάλλης Χρήστος** του Λεωνίδα Δρ. Οικονομολόγος, μέλος του ΟΕΕ, με αναπληρωτή τον **Τρούπο Δημήτριο** του Γρηγορίου ιδιωτικό υπάλληλο, μέλος του ΟΕΕ, ως εκπρόσωποι του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΟΕΕ).

7. **Χριστίδου Αγνή** του Χρήστου Διευθύντρια ΞΕΕ, με αναπληρωτή τον **Μιτζάλη Αντώνη** του Γεωργίου – Αρμάνδου Οικονομικός Επόπτης

ΞΕΕ, ως εκπρόσωποι του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ).

8. **Κωνσταντινίδης Κώστας** του Αθηνάγορα Πρόεδρος Επιτροπής Χωροταξίας ΣΕΤΕ, με αναπληρώτρια την **Γάτσου Μαρία** του Δημητρίου Γενική Διευθύντρια ΣΕΤΕ, ως εκπρόσωποι του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ).

9. **Μητσόπουλος Μιχάλης** του Ευσταθίου Διευθυντής, Τομέας Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών ΣΕΒ, με αναπληρωτή τον **Λαϊνά Ιωάννη** του Γεωρ. Senior Advisor, Τομέας Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών ΣΕΒ, ως εκπρόσωποι του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ).

10. **Ψαθάς Αθανάσιος** του Γεωργίου Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) ΕΣΕΠΠΑ, με αναπληρωτή τον **Γουργιώτη Ανέστη** του Γεωργίου Επίκουρο Καθηγητή στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ως εκπρόσωποι του Ελληνικού Συνδέσμου Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΣΕΠΠΑ).

11. **Μπόνης Νικόλαος** του Κωνσταντίνου Γενικός Γραμματέας ΕΣΕΕ, με αναπληρωτή τον **Μέγγουλη Αντώνιο** του Χριστοδούλου Διευθυντή και Νομικό Σύμβουλο ΕΣΕΕ, ως εκπρόσωποι της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ).

12. **Τσουτρέλης Χαράλαμπος** του Ευρυβιάδη Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της ΠΟΜΙΔΑ, Καθηγητής ΕΜΠ, με αναπληρωτή τον **Παραδιά Στράτο** του Ιωάννη Πρόεδρο της ΠΟΜΙΔΑ και της Διεθνούς Ενώσεως Ιδιοκτητών Ακινήτων (UIPI), Δικηγόρο, ως εκπρόσωποι της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων (ΠΟΜΙΔΑ).

13. **Αργυράκης Μιχάλης** του Παύλου Πολιτικός Μηχανικός Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Α/Α Διευθυντής κτηριακών εγκαταστάσεων

ΕΥΔΑΠ, μέλος ΓΣΕΕ, με αναπληρωτή τον **Γκουτζαμάνη Ιωάννη** του Κωνσταντίνου Γραμματέα Περιβάλλοντος της ΓΣΕΕ, ως εκπρόσωποι της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ).

14. **Πρωτοπαπαδάκης Πέτρος** του Νικολάου Επιστημονικό Στέλεχος Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων (ΙΜΕ) ΓΣΕΒΕΕ, με αναπληρωτή τον **Μαραγκό Φώτιο** του Περικλή, Οικονομολόγο, ως εκπρόσωποι της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ).

15. **Αγνιάδης Παναγιώτης** του Ιωάννη, Γενικός Γραμματέας της ΚΕΕΕ, με αναπληρωτή τον **Γεωργιάδη Στέφανο** του Αθανασίου Υπεύθυνο Εξωστρέφειας και Διεθνών Σχέσεων της ΚΕΕΕ, ως εκπρόσωποι της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ).

16. **Κορμέντζας Γεώργιος** του Θεοδώρου, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου-Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, με αναπληρωτή τον **Δρύ Στέλιο** του Ιωάννη, Γεωπόνου, μέλος της ΕΘΕΑΣ, ως εκπρόσωποι της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ).

17. **Αλεξανδροπούλου Αιμιλία** του Μιχαήλ, Πρόεδρος του ΣΕΜΠΧΠΑ, με αναπληρώτρια την **Τασοπούλου Αναστασία του Θωμά** (ΑΔΤ: ΑΕ 206020), ως εκπρόσωποι του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΕΜΠΧΠΑ).

18. **Τσούτσου Χριστίνα** του Χαραλάμπους μέλος ΣΕΠΟΧ, με αναπληρώτρια την **Νικολάου Άννα** του Γεωργίου μέλος ΣΕΠΟΧ, ως εκπρόσωποι του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ).

19. **Λάζογλου Μιλτιάδης** του Σοφοκλή, Χωροτάκτης Πολεοδόμος, υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΜΚΟ «Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και

Πολιτισμού» (ΕΛΛΕΤ), με αναπληρώτρια την **Ευαγγελίδου Μάρω** του Ιωάννη Αρχιτέκτονα - Πολεοδόμο, μέλος του Δ.Σ. της ΕΛΛΕΤ, Πρόεδρο Συμβουλίου Θεσμικού Πλαισίου (ΣΘΕΠ)-ΕΛΛΕΤ, ως εκπρόσωποι της ΜΚΟ ΕΛΛΕΤ.

20. **Καραβασίλη – Χόνδρου Μαργαρίτα** του Ισιδώρου Αρχιτέκτων Πολεοδόμος Κοινωνιολόγος, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΚΟ «Ecoscity», με αναπληρωτή τον **Βλαστό Αθανάσιο** του Ζαχαρία, Ομότιμο Καθηγητή του ΕΜΠ, ως εκπρόσωποι της ΜΚΟ «Ecoscity».

21. **Κυβέλου-Χιωτίνη Στέλλα Σοφία** του Ιωάν. Μέλος ΔΕΠ, Καθηγήτρια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, με αναπληρώτρια την **Πουζουκίδου Γεωργία** του Ευσταθίου, Μέλος ΔΕΠ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Χωροταξίας και Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

22. **Θεοδωρά Παναγιώτα** του Κωνσταντίνου, Μέλος ΔΕΠ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Χωροταξικού Σχεδιασμού & Ανάπτυξης και Διευθύντρια Εργαστηρίου Χωροταξικού Σχεδιασμού & GIS στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π., με αναπληρώτρια την **Διμέλλη Δέσποινα** του Παναγιώτη, Μέλος ΔΕΠ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πολεοδομικού Σχεδιασμού της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Γραμματέας του συμβουλίου ορίζεται η **Κωνσταντινοπούλου Ελένη** του Αναστάσιου υπάλληλος του ΥΠΕΝ του κλάδου ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού, με αναπληρώτρια την **Κασάπη Χρυσούλα** του Αλεξάνδρου, υπάλληλο του ΥΠΕΝ του κλάδου ΠΕ Διοικητικού -Οικονομικού.

Η θητεία του συμβουλίου είναι τριετής.

AD Scientific Index - World Top 100 Scientists 2022

Regional Planning

<https://www.adscientificindex.com/top-100-scientist/?con=&tit=&q=regional+planning>

Παντολέων Σκάγιαννης στην θέση 41

Urban Planning

<https://www.adscientificindex.com/top-100-scientist/?con=&tit=&q=urban+planning>

Αλέξης Δέφνερ στην θέση 29

Κώστας Λαλένης στην θέση 46

Regional Development

<https://www.adscientificindex.com/top-100-scientist/?con=&tit=&q=regional+development>

Γιώργος Πετράκος στην θέση 11

Σεραφείμ Πολύζος στην θέση 40

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας

Σας ενημερώνουμε για τις παρακάτω προκηρύξεις - προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας:

ΠΜΣ «Αστικές Αναπλάσεις, Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων». Πληροφορίες στην ιστοσελίδα http://www.prd.uth.gr/m_urudre/ και στη Γραμματεία του ΠΜΣ (τηλ. 24210-74455, e-mail: prd6a@uth.gr)

ΔΠΜΣ «Διαχείριση Έργων, Συγκοινωνιακός και Χωρικός Σχεδιασμός» (Διατμηματικό με το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας). Πληροφορίες στις ιστοσελίδες <http://pmtsp-master.uth.gr> ή http://www.prd.uth.gr/m_pmtsp/ και στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ (τηλ. 24210-74455, e-mail: pmtsp-master@uth.gr)

ΔΠΜΣ «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Τουρισμού και Πολιτισμού» (Διατμηματικό με το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας). Πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://tourismculture-pms.uth.gr/> και στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ (τηλ. 24210-74381, e-mail: tourismculture_pms@uth.gr)

ΔΠΜΣ «Βιώσιμη Διαχείριση Περιβαλλοντικών Αλλαγών και Κυκλική Οικονομία» (Διατμηματικό με το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας). Πληροφορίες στην ιστοσελίδα http://www.prd.uth.gr/m_smeccce/ και στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ (τηλ. 24210-74173, e-mail: vidipako@uth.gr)

ΔΔΠΜΣ «Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα (MBA in Strategic Management)» (Διϊδρυματικό-Διατμηματικό με το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών). Πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://mbasda.econ.uoa.gr/> και στη Γραμματεία του ΔΔΠΜΣ (τηλ. 210-3689456, 210-3689295, 24210-74455, e-mail: sda@econ.uoa.gr)

Editorial (συνέχεια από την 1^η σελίδα)

• **Η «οξύνιση» των θαλασσών.** Η αύξηση των επιπέδων διοξειδίου του άνθρακα και μεθανίου στην ατμόσφαιρα, έχει επίσης ως επακόλουθο φαινόμενο την «οξύνιση» των

θαλασσών, με επιπτώσεις στη θαλάσσια βιοποικιλότητα.

- **Ακραία καιρικά φαινόμενα.** Από τη δεκαετία του '90 και μετά, έχει παρατηρηθεί αύξηση κατά 30% περίπου των ακραίων καιρικών φαινομένων όπως επεισοδίων καύσωνα, ισχυρών καταιγίδων, τυφώνων, κ.α.

- **«Αστική Θερμική Νησίδα».** Ο όρος αναφέρεται στην παρατηρούμενη αυξημένη θερμοκρασία του αέρα στις πόλεις σε σχέση με άλλες κοντινές εξωαστικές περιοχές. Η διαφορά της θερμοκρασίας του αέρα μέσα και έξω από την πόλη επηρεάζεται από την πυκνότητα της δόμησης των αστικών περιοχών (ψηλά και πυκνά κτήρια, ή, αραιά και χαμηλά κτήρια), τα υλικά κατασκευής των κτηρίων (θερμοαπορροφητικά ή ψυχρά υλικά), τον προσανατολισμό του δικτύου των δρόμων σε σχέση με την κατεύθυνση του κυρίαρχου ανέμου στην περιοχή διότι ο προσανατολισμός μπορεί να ευνοεί ή να αποτρέπει τον φυσικό αερισμό της πόλης, την έκταση των χώρων πρασίνου της πόλης. Για παράδειγμα στην περιοχή της Αθήνας, αυτή η διαφορά μπορεί να φτάνει έως και τους 8-10 βαθμούς.

- Στην παραπάνω λίστα των φαινομένων της αλλαγής του κλίματος, πρόσφατα προστέθηκε από ερευνητές και το **ξέσπασμα πανδημιών**, όπως η πανδημία COVID'19 που βιώσαμε και ακόμη βιώνουμε όλοι μας, και η πιθανότητα νέας πανδημίας από την ευλογία των πιθήκων.

1. Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στις πόλεις.

Τα φαινόμενα που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή έχουν σοβαρές επιπτώσεις στις πόλεις. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα όπως έντονοι και παρατεταμένοι καύσωνες, ισχυρές καταιγίδες, κυκλώνες, τυφώνες, κ.α., δημιουργούν κινδύνους (α) για τη ζωή των

ανθρώπων και των ζώων, (β) για το φυσικό περιβάλλον από πυρκαγιές δασών, υπερχειλίσεις ποταμών, κατολισθήσεις βουνών, κ.α., και (γ) για τις υποδομές των πόλεων και περιοχών, όπως καταστροφές γεφυρών, δρόμων, οικισμών, κ.α.

Ειδικότερα οι καύσωνες έχουν αρνητικές επιπτώσεις όχι μόνο στη θερμική άνεση που νιώθουν οι άνθρωποι, αλλά και στη γεωργία λόγω μειωμένης υγρασίας του εδάφους, πυρκαγιών, διάβρωσης του εδάφους και στο ζωικό κεφάλαιο δημιουργώντας προβλήματα στις εκτροφικές ανάγκες. Τέλος, τα ακραία καιρικά φαινόμενα λόγω των μεγαλύτερων αναγκών που δημιουργούν σε ψύξη και θέρμανση ανακυκλώνουν το πρόβλημα συσσώρευσης αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα.

Επίσης, η πιθανή άνοδος της στάθμης των θαλασσών λόγω υπερθέρμανσης του πλανήτη ενέχει κινδύνους να καλυφθούν με νερά ολόκληρες πόλεις και περιοχές, καταστρέφοντας το δομημένο ανθρωπογενές περιβάλλον, και δημιουργώντας (α) γεωπολιτικές αλλαγές, (β) μετακινήσεις πληθυσμών και (γ) περιβαλλοντικούς πρόσφυγες.

2. Κτιζοντας την Ανθεκτικότητα των Ευρωπαϊκών πόλεων στην κλιματική αλλαγή.

Αντιδρώντας με καθυστέρηση στην κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της, η παγκόσμια κοινότητα προχώρησε στην **Συμφωνία του Παρισιού** στις 22 Απριλίου 2016 (Ημέρα της Γης). Είναι η πρώτη οικουμενική, νομικά δεσμευτική παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα. Είναι ουσιαστικά ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τον περιορισμό του φαινομένου του θερμοκηπίου και της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Το σχέδιο αυτό, αποτελεί μέρος της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC).

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** επικύρωσε την Συμφωνία του Παρισιού στις 5 Οκτωβρίου 2016. Μετά την αποχώρηση των ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού, η Ευρωπαϊκή Ένωση ως μία από τις πλουσιότερες περιοχές του κόσμου, **βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της μάχης** για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε το 2019 στην **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (Green Deal)** η οποία στοχεύει να μετατρέψει την ΕΕ σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των φυσικών πόρων και ανταγωνιστική οικονομία, εξασφαλίζοντας τα εξής:

- **ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ:** μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050
- **Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη** των Ευρωπαϊκών πόλεων και περιφερειών: Ανάπτυξη αποσυνδεδεμένη από τη χρήση φυσικών πόρων ενέργειας και με σεβασμό στο περιβάλλον.
- **Ενσωμάτωση και σύγκλιση** όλων των Ευρωπαϊκών πόλεων και περιφερειών: Κανένας Ευρωπαίος πολίτης και καμία Ευρωπαϊκή περιφέρεια δεν πρέπει να μείνει στο περιθώριο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε σειρά προτάσεων με στόχο να προσαρμοστούν οι πολιτικές της για την ενέργεια, τις μεταφορές και τη φορολογία με κύριο σκοπό τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. **Η Πράσινη Συμφωνία θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για καινοτομία, επενδύσεις και θέσεις εργασίας,**

Ωστόσο, η ΕΕ σημειώνει **ανομοιογενή πρόοδο στις διάφορες χώρες-μέλη.** Ενώ

σήμερα περίπου το 75% των Ευρωπαίων πολιτών ζουν σε πόλεις, το 1/3 των Ευρωπαϊκών πόλεων δεν έχει ακόμη στρατηγικό σχέδιο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι καμία από τις πόλεις της Βουλγαρίας ή της Ουγγαρίας δεν εφαρμόζει πολιτικές για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Αντιθέτως, στην Πολωνία, τη χώρα με τη μεγαλύτερη εξάρτηση από τον άνθρακα, το 97% των πόλεων έχει κάποιο σχέδιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ακολουθούν η Γερμανία (81% των πόλεων), η Ιρλανδία (80%), η Φινλανδία (78%) και Σουηδία (77%).

Τα στρατηγικά σχέδια για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πόλεων στην Κλιματική αλλαγή επικεντρώνουν στα εξής:

□ την **ενεργειακή μετάβαση** των πόλεων από τη χρήση ορυκτών πηγών ενέργειας στην χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) (ηλιακή ενέργεια, αιολική ενέργεια, γεωθερμία, κ.α.), και τη δημιουργία μηχανισμών αποθήκευσης της ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και το μικρότερο δυνατόν περιβαλλοντικό αποτύπωμα (zero carbon cities).

□ τον **ενεργειακό σχεδιασμό των κτηρίων** με ενσωμάτωση στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και την κατασκευή τους στοιχείων παραγωγής ενέργειας (π.χ. φωτοβολταϊκά) και κατασκευαστικών υλικών νέων τεχνολογιών, όπως τα 'ψυχρά' υλικά με στόχο την παραγωγή από το ίδιο το κτήριο της ενέργειας που χρειάζεται για να λειτουργήσει.

□ τη **βιώσιμη αστική κινητικότητα**, με αποθάρρυνση της χρήσης ΙΧ αυτοκινήτου στις καθημερινές μετακινήσεις, και ταυτόχρονη δημιουργία πράσινων Μέσων

Μαζικών Μεταφορών (τραμ, μετρό), εκτεταμένων δικτύων πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων για την ενθάρρυνση κίνησης πεζή και με ποδήλατο.

□ την **κυκλική οικονομία** στις πόλεις με μέτρα που καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο: από την παραγωγή και την κατανάλωση μέχρι τη διαχείριση των αποβλήτων και την αγορά δευτερογενών πρώτων υλών, και

□ τη **διάρθρωση των Χρήσεων Γης** για τον έλεγχο της χωροθέτησης των οικονομικών δραστηριοτήτων στις πόλεις και τις Περιφέρειες (Πολεοδομικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός) με γνώμονα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

3. Οι ελληνικές πόλεις και οι νέες προκλήσεις για ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

Σύμφωνα με τις επιστημονικές εκτιμήσεις, μέχρι το 2050 οι ημέρες με καύσωνα στην Ελλάδα θα αυξηθούν κατά 15 - 20 ετησίως, η βροχόπτωση θα μειωθεί από 10% έως 30%, οι ημέρες υψηλού κινδύνου πυρκαγιάς θα αυξηθούν από 15% έως και 70% και τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα είναι πολύ πιο συχνά. Συνολικά σε επίπεδο της χώρας ολόκληρης, αν ισχύσει το «αισιόδοξο» σενάριο η θερμοκρασία θα αυξηθεί περί τους 2 βαθμούς μέχρι τα μέσα του αιώνα. Αν ισχύσει το «μεσαιό» θα αυξηθεί μέχρι και 2,5 βαθμούς, ενώ αν ισχύσει το εφιαλτικό σενάριο, η αύξηση θα φτάσει τους 3,4 βαθμούς στην ηπειρωτική Ελλάδα. Όπως αναφέρεται από ερευνητές, **η χώρα αποκτά σταδιακά θερμότερο και ξηρότερο κλίμα, με ακραία καιρικά φαινόμενα που θα είναι εντονότερα, συχνότερα και με μεγαλύτερη διάρκεια**. Η μέση θερμοκρασία στη χώρα μας θα αυξηθεί παντού, αλλά περισσότερο στην Πάτρα, την Καλαμάτα και την Αθήνα. Ταυτοχρόνως, οι εκτιμήσεις για τη συχνότητα ημερών πολύ

υψηλής βροχόπτωσης, με ύψος υετού μεγαλύτερο από 20mm, υποδεικνύουν αύξηση του κινδύνου πλημμυρικών φαινομένων, με τον μεγαλύτερο κίνδυνο να εντοπίζεται στη Θεσσαλονίκη, τα Ιωάννινα, τη Λάρισα και τον Βόλο, αλλά και γενικότερα σε περιοχές της Κεντρικής, Βόρειας και Δυτικής Ελλάδας.

Παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις, μέχρι σήμερα **ελάχιστες ελληνικές πόλεις έχουν εκπονήσει στρατηγικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας τους**. Αυτές είναι κυρίως οι μεγαλύτερες πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των ελληνικών πόλεων δεν έχουν κάνει κανένα βήμα σε αυτήν την κατεύθυνση. Ειδικότερα, **η πόλη του Βόλου, εμφανίζεται ως ιδιαίτερα ευάλωτη στην κλιματική αλλαγή, και ταυτόχρονα, είναι τελείως απροετοίμαστη για την αντιμετώπισή της**. Ενδεικτικά αναφέρουμε στοιχεία περιβαλλοντικής υποβάθμισης όπως ορατά σημεία διάβρωσης και ερημοποίησης γεωργικών εκτάσεων. Η ρύπανση της ατμόσφαιρας κυρίως από τα εργοστάσια της ΑΓΕΤ και της Χαλυβουργικής έχει επηρεάσει αρνητικά το μικροκλίμα της πόλης και κυρίως, την υγεία των κατοίκων. Ο Παγασητικός Κόλπος φορτίζεται συνεχώς από αστικά και βιομηχανικά υγρά απόβλητα, κυρίως των 50 ελαιοτριβείων που λειτουργούν γύρω από τον Παγασητικό. Η ρύπανση εδάφους είναι μεγάλη από βιομηχανικές δραστηριότητες, αλλά και από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες με τη χρήση λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, βαρέων μετάλλων για πρώτη ύλη είτε σαν καταλύτες, κ.α. Το καλοκαίρι, το φαινόμενο της «αστικής θερμικής νησίδας» στην πόλη περιορίζει σημαντικά τη θερμική άνεση των κατοίκων.

Στο **Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας** έχουν εκπονηθεί έρευνες για την πόλη του Βόλου για

την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς της. Προτείνουν τη στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τον ενεργειακό σχεδιασμό των κτηρίων με ενσωμάτωση στο σχεδιασμό τους στοιχείων παραγωγής και αποθήκευσης πράσινης ενέργειας, τη δημιουργία πιλοτικών αστικών περιοχών με μειωμένες ή/και μηδενικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (zero carbon cities), τη δημιουργία φυτεμένων δωματίων και κατακόρυφων τοίχων στα δημόσια κτήρια (σχολεία, δημοτικά κτήρια, πανεπιστημιακά κτήρια), την αύξηση των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου στην πόλη, τη δημιουργία μεγάλων δικτύων πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων για την ενθάρρυνση της κίνησης πεζή και με ποδήλατο, τη μετατροπή του εργοστασίου της ΑΓΕΤ σε σύγχρονη μονάδα καύσης μη ανακυκλώσιμων οργανικών απορριμμάτων της πόλης για την παραγωγή φθηνής ενέργειας για την θέρμανση της πλειοψηφίας των νοικοκυριών σύμφωνα με το παράδειγμα της μονάδας Waste-to-energy CHP Amager Bakke στην Κοπεγχάγη, κ.α. **Αλλά μέχρι σήμερα δεν υπάρχει πολιτική βούληση από το Δήμο Βόλου να προχωρήσει σε στρατηγικό σχέδιο αστικής ανθεκτικότητας.**

Παρά τις σημαντικές ελλείψεις του στους τομείς της παιδείας, της υγείας, και της κοινωνικής κατοικίας, το **Σχέδιο Ελλάδα 2.0**, το οποίο σύμφωνα με όσα έχει παρουσιάσει η παρούσα κυβέρνηση θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, υιοθετεί τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ και εστιάζει στην μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των ελληνικών πόλεων. Ο Πυλώνας 1 του σχεδίου αφορά στην «Πράσινη Μετάβαση» και ειδικότερα προβλέπει τη χρηματοδότηση των εξής δράσεων:

□ την Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και τη χωροταξική

μεταρρύθμιση,

□ τις στρατηγικές «πράσινες» αστικές αναπλάσεις,

□ τη μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών και μετακινήσεων,

□ την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων, την αστική ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, την κυκλική οικονομία, και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Στο παραπάνω πλαίσιο έχουν πρόσφατα προκηρυχθεί σχετικά προγράμματα με δικαιούχους Δήμους (κυρίως μεγάλων και μεσαίων πόλεων), ερευνητικούς οργανισμούς (ΑΕΙ, ερευνητικά κέντρα), αλλά και ιδιώτες/ιδιοκτήτες ακινήτων: Ενδεικτικά αναφέρουμε προγράμματα από το Πράσινο Ταμείο όπως «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις 2022», «Χρηματοδότηση έργων και Δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος» 2021, «Αστική Αναζωογόνηση & λοιπές δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου» 2021, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας όπως το «Εξοικονομώ» για την ενεργειακή αναβάθμιση παλαιού κτιριακού αποθέματος, κ.α., Ωστόσο, **η έλλειψη στρατηγικού σχεδίου ανθεκτικότητας από τη συντριπτική πλειοψηφία των ελληνικών πόλεων** καθιστά δύσκολη τη συμμετοχή των Δήμων. Διότι

• Αφενός, δεν υπάρχουν ώριμες προτάσεις για ένταξη με αποτέλεσμα η συμμετοχή των μικρών και μεσαίων Δήμων να είναι συχνά «μυμητική», δηλ. αντιγράφοντας σε γενικές γραμμές τις προτάσεις μεγάλων πόλεων που έχουν στρατηγικό σχέδιο, και προσαρμόζοντας σε κάποιο μικρό βαθμό αυτές τις προτάσεις στις ιδιαιτερότητες της πόλης τους.

• Αφετέρου, στο βωμό του μικροκομματικού οφέλους, ο χρόνος υποβολής των προτάσεων έχει συνειδητά επιλεγεί να είναι

ελάχιστος, γεγονός που καθιστά σχεδόν υποχρεωτική την επιλογή από τους Δήμους συνεργασιών με μελετητές και ερευνητικούς φορείς που είχαν στο παρελθόν δοκιμασθεί επιτυχημένα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον έμμεσο αποκλεισμό από τα προγράμματα νέων μελετητών και ερευνητών, ενώ οι «ίδιοι παλιοί» και τα ίδια συμφέροντα συνεχίζουν να λαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος.

Συμπερασματικά, με βάση τη μέχρι σήμερα εμπειρία στις ελληνικές πόλεις, **η υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων του Σχεδίου Ελλάδα 2.0, διαγράφεται ότι θα έχει σημειακά και αποσπασματικά αποτελέσματα στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ελληνικών πόλεων, ενώ κινδυνεύει να μην δημιουργήσει τις αναμενόμενες νέες ευκαιρίες για καινοτομία, επενδύσεις και θέσεις εργασίας.**

4. Αστική Ανθεκτικότητα & ο ρόλος της σοσιαλδημοκρατίας

Η εμπειρία πολλών δεκαετιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδειξε ότι **οι συντηρητικές και νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις** κρατών-μελών πάντα επιλέγουν εκείνες τις αναπτυξιακές δράσεις και εμβληματικά έργα που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα των πόλεων και των περιφερειών, την γρήγορη ανακύκλωση του κεφαλαίου και τη μεγιστοποίηση των κερδών των ιδιωτών επενδυτών. Με γνώμονα αυτούς τους άξονες, οι συντηρητικές και νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις που κυριάρχησαν στην Ευρώπη και τα διοικητικά Όργανα της ΕΕ τις τελευταίες δύο δεκαετίες **έβαλαν στο περιθώριο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής για μεγάλο χρονικό διάστημα**. Και αντέδρασαν όψιμα και καθυστερημένα υπό τον φόβο ότι

(α) αφενός, οι επιλεγόμενες επενδύσεις σε ανταγωνιστικά έργα κινδυνεύουν σοβαρά από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής,

και

(β) και αφετέρου, διαφαίνεται επάνοδος των σοσιαλδημοκρατικών κυβερνήσεων στις χώρες-μέλη της ΕΕ (π.χ. Ισπανία, Πορτογαλία), και έπρεπε για την παραμονή τους στην εξουσία να επιλέξουν ένα περισσότερο λαϊκό προφίλ – δηλ. ένα είδος μεταμφίεσης σε «λαϊκή δεξιά».

Αντιθέτως, **στο κεντρικό δόγμα της σοσιαλδημοκρατίας και το ιδεολογικό εποικοδόμημά της** υπήρχαν πάντα οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης πόλεων και περιφερειών, της ισόρροπης ανάπτυξης μέσα στην ίδια πόλη ή περιφέρεια, της μείωσης των κοινωνικών ανισοτήτων, της επιλογής αναπτυξιακών έργων πιθανώς λιγότερο ανταγωνιστικών και εμβληματικών, αλλά με σεβασμό στο περιβάλλον και τον άνθρωπο. Στο πλαίσιο αυτό, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, **η κλιματική αλλαγή και η αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της στις πόλεις και τις περιφέρειες της Ευρώπης αναδείχθηκαν σε μέγιστο βαθμό στους κόλπους των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων της Ευρώπης και στο Ευρωκοινοβούλιο, και αποτελούν προγραμματικές θέσεις τους.**

* **Άσπα Γοσποδίνη**, Καθηγήτρια «Πολεοδομίας και Αστικού Σχεδιασμού»

Διευθύντρια του ΜΠΣ «Αστικές Αναπλάσεις, Αστική Ανάπτυξη & Αγορά Ακινήτων,

Διευθύντρια του ερευνητικού εργαστηρίου «Μορφολογίας και Σχεδιασμού Αστικού Χώρου»

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας